

På svampejagt i asfaltjunglen

Beatles-raketten blev affyret i Hamborg i
1960'ernes spæde år. Vi har fulgt i The Fab Four's
føddspor rundt i Tysklands næststørste by på
en gåtur præget af fortidens musik og tyskhed.

Skrevet af Vinh Prag
Knipset af Uffe Weng

»Next stop Landungsbrücken. Please change hier for harbour boat trips and youss hostel.«»

Omringet af sart laksefarvede plastikvægge og mellemlilla metalstænger i den hamburgske U-bahn får barnestemmen i højtalerne mig til at tænke på udtrykket 'The Hamburg Sound'.

Musikkendere bruger det om den særlige lyd, som 60'ernes rockbands samlede op under deres respektive ophold i Hamborg. Allermest berømt blandt disse bands er jo hele verdens Beatles, som på bare to år i Hamborg gik fra at være et ukendt, engelsk opbakningsband til at blive de legendariske *Pilzköpfe* (svampehoveder), tyskernes helt eget kælenavn for alle tiders mest populære rockband.

Denne lørdag aften har min nysgerrighed lokket mig med på en musikalsk rund-gåtur i beatlernes fodspor, og jeg håber at få en smule indblik i hamburgernes forhold til bandet og omvendt.

Turens fører med det cirkusegnede navn Bernd Schrubka har på forhånd forsikret mig, at jeg sagtens kan finde ham, når jeg står af toget:

»There is only one exit, I have a cap on my head and a guitar on my back.«

Det var først, da jeg hørte denne sætning

i telefonen, at det gik op for mig, at det var Bernd Schrubka selv, der ville stå for de musikalske indslag og den afsluttende minikoncert. Fedt, tænkte jeg.

Da jeg træder ud under halvtaget på Feldstraße Station i den lette forårsregn, spotter jeg ham hurtigt. Hans guitar hænger ikke som lovet på hans ryg, men står i et sort hylster op ad en høj stolpe med U-bahn-lilla kakler. Men en gråmeleret Kim Larsen-kasket afslører ham, og jeg præsenterer mig selv.

»You should know that this will be in *Gerrman* – is that OK?« spørger Bernd Schrubka mig og ruller teatralisk på R'erne. Det er OK, og han lover med et smil at tale tydeligt.

Under kasketten hænger en mørkebrun, nakkelang frisure, som omgiver et utroligt venligt ansigt. Faktisk ser det ud, som om de rynker, han har skrabet sammen i sine 43 leveår, er lutter smilerynker, og hans kindben virker så muskuløse efter så megen smilen, at hele resten af kinderne nærmest fremstår som to store smilehulskratere.

Her er en mand. Han er glad. Han skal fortælle om Beatles og synge sange i to timer i regnen.

Bernd Schrubka trækker i guitaren og byder de atten deltagere velkommen.

Et ungt bebrillet kærestepar med hver deres sammenfoldede paraply fletter fingre,

ellers er skaren præget af grå hår.

Det er maj måned, og solen truer kun halvhjertet med at gå ned. Regnen er stadig ikke gennemblødende, og de medbragte paraplyer er ikke slået op, da vi går. Bernd Schrubka går med raske skridt, og vi må sande, at dette ikke er en slentretur.

Overraskende tidligt stopper Herr Schrubka gruppen og gænger os sammen i en lille klump, så alle kan høre.

Han beretter om tiden omkring 1960, da Beatles kom til Hamborg og spillede over 800 timers musik på 279 aftener, og hvor meget det kom til at betyde for dem, deres musik, deres stil, deres frisurer. De gråhårede damer nikker alvorligt og husker. Og han nævner exi-kliken, de tyske eksistentialistvenner, de fik hernede, og sender et billede rundt af Astrid Kirchherr, beatlernes hoffotograf og veninde, som antageligt skulle have opfundet Beatles-håret. De gråhårede damer sender billedet

All these places have their moments
With lovers and friends I still can recall
Some are dead and some are living
In my life I've loved them all

De atten deltagere smiler stort og ved ikke, om det er helt okay at rokke med. Det er, som om deres indre pølsetysker kæmper en stille kamp mod deres indre Beatlesfan. Foreløbig dominerer tyskeren.

Bernd Schrubka svinger med guitaren og lægger masser af energi i slutakkorden, som udløser et høfligt bifald og lidt spredt latter og snak. Voilá, isen er brudt. Og så skal vi videre.

Det er ikke tilfældigt, at *Stattreisen Hamburg* sidste år besluttede at tilføje en Beatles-rundtur til deres program. I disse år er der meget stor fokus på Beatles i Hamborg, og det er i høj grad inspireret af Beatles-platz-projektet.

rundt med passende små kommentarer og husker og husker.

Og så sker det. Det magiske øjeblik, som både deltagerne, Bernd Schrubka og ikke mindst jeg har glædet mig til – guitaren bliver trukket op af tasken. Med kasketten og den sorte guitar og den åbne guitartaske foran sig ligner Bernd Schrubka en gadespiller, som er for genert til at spille på en befærdet plads.

Beatles-sangen 'In My Life' er et meget passende stykke soundtrack til denne gåtur:

There are places I'll remember
All my life though some have changed
Some forever not for better
Some have gone and some remain

Radiostationen *Oldie95* besluttede i 2001, at Hamborg skulle prydes med en Beatles-plads for at mindes svampehovedernes huseren i *St. Pauli*, Hamborgs svar på Vesterbro, Christiania og Jomfru Ane Gade i én. Byen var med på ideen, men *Oldie95* måtte selv finde pengene. Gennem sponsorater og fundraising har radiostationen nu indsamlet en tredjedel, og de regner med at have pladsen klar næste år – på 45-års-jubilæet for beatlernes gennembrud.

Fle af Hamborgs museer bryster sig med Beatles-udstillinger hen over sommeren, og to danskere har lige købt grunden, som beatlernes sidste klub, *Star-Club*, stod på, for at genopbygge og genåbne stedet. Hamborg

glemmer ikke Beatles lige foreløbig.

Mens vi går, lægger jeg mærke til en midaldrende mand i en grøn fleecejakke, jeans og sorte mokkasiner. Rainer, som manden hedder, har fået lov til at holde Bernd Schrubkas røde clipboard med tekster og billeder, og måske derfor går han og nynner 'In My Life' lystigt, mens vi går forbi *Wal-Mart*.

Pludselig befinder vi os under et hvidt skilt med den brune skrift *Hotel Pacific*, og mens vi kigger op på det, fortæller vores guide om dengang i 1962, hvor Manfred Weissleder, ejeren af *Star-Club*, lejede hele fjerde sal til sine stjerner, deriblandt naturligvis Beatles, som på det tidspunkt var ved at have fundet den gyldne firenighed, vi siden kendte som *The Beatles*; John, Paul, George og Ringo.

Kækheden bliver skruet en tak op, da Bernd Schrubka nu ikke bare hitter guitaren frem, men også et mundharmonika-nakkestræk, som skal bruges til riffet i 'Love Me Do', Beatles' første single fra netop 1962. Mens tonerne fra Bernd Schrubkas mund og fingre flyder sammen, bemærker jeg, hvordan gruppens indre beatlesfans langsomt er ved

at gøre sig gældende. Hele gruppen rokker ganske rytmisk – men dog behersket – til musikken, og en enkelt herres fod forsøger at finde rytmen, først på et og tre – så på to og fire.

Love, love me do
You know I love you
I'll always be true
So please, love me do
Whoa, love me do

Rainer forsøger sig forsigtigt med at klappe til rytmen. Efter to klap giver han op. Det er vist ikke passende lige nu.

Gruppen skal videre. Den truende mørkegrå himmel får gruppen til at slå deres paraplyer op og springe ud som et vandrende bed af farverige paddehatte. Under de udspændte skærme går Rainer og klapper forsigtigt med underlæben holdt på plads af fortænderne. Vi går igennem en lille klat park og jeg forelsker mig kort i butikken med navnet *Pony & Kleid*. En lille snackbar hedder *Kleine Pause*, men det der der ikke tid til.

På hjørnet af *Thadenstraße* og

Wohlwillstraße gør vi holdt ved nedgangen til den kælderbutik, hvor beatlerne i sin tid købte deres læderoutfits. I dag er butikken stadig en lædergesjæft med det tysk-eksotiske navn *Leder-Dschungel*, læderjunglen. Bernd Schrubka fortæller, hvor hurtigt deres lilla habitter, de kom til byen med, blev gennemsvedt til koncerterne, og at de derfor fandt læder meget mere praktisk. Og meget mere tysk, tænker jeg og forundres over, hvor tysk ordene *leder-dschungel* og især *durchgeschwitz* – gennemsvedt – lyder. Hvad

har Paul McCartney mon tænkt om tysk? Har han og drengene syntes, at det var så fedt, at det var derfor, de valgte at indspille en tysk version af 'She Loves You' ('Sie Liebt Dich')?

Du glaubst sie liebt nur mich?
 Gestern hab' ich sie gesehen
 Sie denkt ja nur an dich
 und du sollst zu ihr gehen
 Oh ja sie liebt dich
 schöner kann es gar nicht sein
 sie liebt dich
 und da solltest du dich freu'n - uuuh

Et par klædt i khaki sidder mistænkeligt stille i en grøn Saab lige bag os. Måske er de bange for at komme ud og blive opslugt af den pinlige gruppe turister.

Et stykke længere nede af Wohlwillstraße viser Bernd Schrubka os ind i en mørk port, som vi ville kunne finde den i de fleste europæiske storbyer – med graffiti og koncertplakater overalt på væggene og en umiskendelig stank af pis. Det er den lille gyde, hvor John Lennon blev fotograferet stående i en døråbning. Han brugte billedet til coveret af albummet *Rock'n'roll* fra 1975. Bernd Schrubka er tydeligvis skuffet over, at

turisterne ikke slås om at få deres billede taget i den samme positur, så han springer selv derop med et stort smil og nærmest beordrer sig foreviget.

Portens indelukkede akustik bliver prøvet med 'I Saw Her Standing There' i sædvanlig Schrubka-stil.

Well she was just seventeen
 You know what I mean
 And the way she looked
 Was way beyond compare
 So how could I dance with another
 Oh when I saw her standing there

I august 2005 besluttede *Stattreisen Hamburg* at starte en rundtur om Beatles. De indkaldte til audition, og det kunne Bernd Schrubka ikke sige nej til. Han var uddannet skuespiller og havde optrådt 15 år på teaterscenen, og efter han begyndte at undervise andre i skuespillets kunst, fortsatte han som entertainer, blandt andet som røvballemusiker på krydstogtskibe.

Selv om auditionen foregik om formiddagen, og han derfor havde svært ved at synge så lyst som Paul og John, blev han alligevel tilbudt jobbet, og han sagde ja tak. Det var dog ikke for pengene. Han får 100 euro af selskabet for de to-tre timer, og normalt er det timelønnen for en live-musiker på en bar. Men det er hans loyalitet og respekt for svampehovederne, at han gør det:

»When you're a Beatles fan, you're a Beatles fan.«

Vi er nået til Bambi Kino. Børnebiografen, som var ejet af den samme mand, som ejede klubberne Indra og Kaiserkeller: Bruno Koschmider. Han var den første mand, som så noget i Beatles og som gav dem deres første kontrakt på Indra. I 1960 indlogerede han de fem medlemmer af *Silver Beatles*, som gruppen kaldte sig dengang, på nogle feltsenge i et baglokale på Bambi Kino. Der kunne de så hvile sig efter en hel nats live-optræden – dog kun ind til børnefilmene begyndte at rulle på lærredet kl. 11.

På muren hænger der en snavset skifteramme med teksten *Hier wohnten die Beatles 1960*. Under teksten hænger et slidt sort/hvid-fotografi af fire af drengene med preludinkapsler mellem fingrene, som de tog for at holde ud de mange og lange nætter på scenen. Brian Epstein, deres senere producer, fik billedet bandlyst for at bibeholde deres pæne image, og kun dette ene eksemplar skulle findes i dag. På billedet kan man se, at de virkelig kun var drenge i 1960. George

Harrison var kun 17 (og dermed for ung til det tyske barliv), Paul var 18 og John 20.

Om hjørnet ved bagindgangen til datidens Bambi Kino, bag Dart Center St. Pauli, åbner Bernd Schrubka for historiegodteposen og fortæller historien om, da Paul og Pete Best, Ringo Starrs forgænger, satte ild til et kondom, som hang ved bagindgangen. Koschmider så ikke det sjove i drengestregene, så han anklagede dem for brandstiftelse, og de måtte tilbringe en nat på den berømte politistation *Davidwache*. Dagen efter blev de forvist fra Tyskland i hælene på den mindreårige, allerede deporterede George. Kun John var tilbage i Hamborg, og før han kom hjem til Liverpool, hang The Beatles' skæbne i en tynd tråd. Snart vendte de dog snart tilbage til St. Pauli og fortsatte karrieren.

Bernd Schrubka forklarer os, at de altså stort set bare spillede cover-numre dengang, og for at understrege sin pointe, griber han guitaren og spiller et medley af tidens toner, anført af Elvis-klassikeren 'Blue Suede Shoes'. Rainers indre pølsetysker har vist smidt håndklædet i ringen, og som den eneste i gruppen udvikler hans rokken sig til regulær dans.

Vi er nu nået ned til den famøse gade Große Freiheit, hvor hele tre af Beatles' gamle spillesteder ligger. Vi får lov til at kigge ind på Indra. Alting i baren er rødt, og det er svært at forestille sig, hvordan det så ud i 1960'erne, da alt jo var sort og hvidt. Den tyske ungdom var delt op i rockerne og eksistentialisterne, og Beatles formåede som ingen før dem at forene de to verdener ved at spille rockmusik i læder og hænge ud med exi'erne i brugt fløjl.

Kaiserkeller findes også endnu. Da Beatles blev hyret til at spille 58 nætter der, var det en sømandsknejspe for rockerne, og det var ikke usædvanligt at ryge ud i slagsmål hen over tøndebordene og ølkrusene. Her mødte beatlerne også Ringo Starr for første gang, da han dengang spillede i *Rory Storm and the Hurricanes*.

Mens Bernd Schrubka fortæller, ringer klokken kvart over otte på kirken lige overfor. Det er fra den kirke, nogle af beatlerne efter sigende skulle have tisset ned på nogle nonner. Dette blev dog aldrig endegyldigt bevist.

Nede på den berygtede Reeperbahn går Bernd Schrubka så stærkt forbi sexlegetøjet og pornobifferne, at jeg næsten mister gruppen. Jeg finder dem dog i et indgangsparti, som er beklædt med jadegrønne kakler og små fresker med riddere på. Ved indgangen står

der *Hippodrom und Kaffee*, og der mangler noget på væggen. Vi er ved indgangen til den gamle Top Ten Club, hvor Beatles spillede 98 aftener i foråret 1961.

En af de gråhårede damer viser glad en lille rød seddel frem for gruppen. Hun hedder Birgit Schweder og er 55. Papirlappen i hendes hænder er en original indgangsbillet til den eneste gang, Beatles vendte tilbage til Hamborg efter 1962 – nemlig en stor koncert i Ernst-Merck-Halle den 26. juni 1965 kl. 15. Birgit har gået rundt med den i sin tegnebog lige siden.

Da jeg senere får lejlighed til at kigge nærmere på den, kan jeg se, hvor velholdt den er. Den er trykt med sort blæk på tykt, rødt papir med et vandmærkemønster, hvor der står *Bravo Blitz Tour*. Den 15-årige Birgit Schweder har siddet på tredje række, plads nummer seks og givet 15 deutschmark for den. Hun mener, det svarer til omkring 80 euro i dag.

I dag hører hun ikke så meget Beatles længere, og hendes mand er Rolling Stones-fan, men hun har haft et stykke livs- og musikhistorie på sig hver dag i over fyre år.

I porten til La Rocca, som den hedengangne Top Ten Club hedder i dag, bliver den sorte guitar endnu en gang slået an, og det er en 4/4-version af 'My Bonnie', som Tony Sheridan havde et stort hit med. Beatlerne fungerede som baggrundsband for Sheridan under navnet Tony Sheridan and the Beat Brothers og optog en plade sammen med ham, før deres egen karriere for alvor greb om sig.

En hjemløs gammel mand udenfor på Reeperbahn har også en guitar og råber med på omkvædet: "My BONnie! MY BONNIE!"

Midt under sangen hører vi jubel og hujen ude fra gaden. Det er en gruppe unge mænd, som er ude at slå til Sören i St. Pauli, og de er stoppet op for at nyde det gratis show. På vej væk smider de 10-15 cents ind gennem lågen, og Bernd Schrubka takker mellem linierne.

Flere af gruppens indre beatlesfans er nu ved at vinde kampen. Birgit og veninderne svinger energisk med armene, og humøret er højt hos alle. Musikken er høj, vi står i tørvej, og den afsluttende øl på Café Gretel und Alfons er ikke langt væk.

Længere nede af Reeperbahn fortæller Bernd Schrubka om Beatles og sex. Paul McCartney-citatet starter med 'Es war ein Sexschock...' og jeg ser en reklame for *31 Sex-Filme in jeder Kabine*. Det havde de garanteret ikke i 1961. Til gengæld var The Fab Four kærestere med strippere og hvad dertil hører.

Turen er ved at lakke mod enden, og solen er gået helt ned. Et stykke op igen af Große Freiheit finder vi i en lille baggård mindestenen over Star-Club, det sidste sted The Beatles spillede i Hamburg, før verden tog dem fra byen. De spillede der i 1962 og var med til at Star-Clubs afskedskoncert nytårsaften 1962.

Vi står i vejen for en trappeopgang, som leder op til selve *Paradies*. Opgangen er oplyst af lyserøde lamper og lyskæder, og en gang imellem vil en mand gerne lige forbi. Og hvem kan tillade sig at stå mellem en mand og paradiset? Mens Herr Schrubka giver os 'Twist & Shout', kommer en hel gruppe asiatiske mænd forbi.

Gruppen har nu smidt en hel del flere hængninger, og alle aaah'er med. Også mig.

Well, work it on out, honey
(work it on out)
You know you look so good
(look so good)
You know you got me goin' now
(got me goin')
Just like I knew you would
(like I knew you would)

Kækheden kulminerer, da Bernd Schrubka afslutter singalong-sessionen med et rock'n'roll-spring.

På Café Gretel und Alfons sætter gruppen sig glad og træt og bestiller øl om kap. Efter en enkelt non-alkoholisk Jever må Bernd Schrubka dog stille sig op og gribe guitaren. Og nu kan jeg virkelig mærke, hvorfor han gik så hurtigt hele tiden. Det var ikke bare på grund af vejret, som han påstod.

Afslutningskoncerten på bodegaen, hvor luderne i St. Pauli spiser deres morgenmad kl. fire om morgenen, er højdepunktet for musikanten og entertaineren Bernd Schrubka.

Efter at have lirket 'I Saw Her Standing

There' af på rutinen, har han fanget hele publikums opmærksomhed og lidt til. Vi får en smagsprøve på Hamburgs musikliv før rock'n'roll; 'Schön war die Zeit' af lokaltrubaduren Freddy Quinn vækker stor jubel, og jeg kigger rundt på de utallige modelskibe, knob og flag, der pryder barens vægge.

Snart er han slet ikke til at stoppe, den gode Bernd. Beatles-hitsene flyder ind og ud af hinanden, og han belønnes med bifald og fadøl. At bargæsterne skal mase sig forbi one-man-bandet på vej forbi toiletforhænget klarer Bernd Schrubka elegant. En ægte showman kan fylde hele rummet uden at optage noget plads.

Det afsluttende nummer bliver Lennons 'Imagine' – sangerens egen yndling.

You may say that I'm a dreamer
But I'm not the only one
I hope someday you'll join us
And the world will be as one

Selv om jeg ikke var der selv dengang i 1960'erne, har jeg nu været de samme steder, som svampehovederne har. Men ikke mindst har jeg kunnet følge glæden i de midaldrende beatlesfans' øjne, som blev mere og mere udtalt, som turen skred frem.

Det, som The Beatles har betydet for folk som Rainer og Birgit, kan min generation aldrig helt fatte, men stort, det er det. Tænk at have levet i den tid, hvor verdens største rockband var nogle drengerøve, som tisede fra kirker og brændte kondomer.

Yesterday, all my troubles seemed
so far away
Now it looks as though they're
here to stay
Oh, I believe in yesterday.